

Kőszegi kártyagyáros a XVIII. század végéről.

A játékkártya készítése a XVI. századtól kezdve egészen a mult század közepéig önálló kézműipar volt. Az erre vonatkozó magyarországi anyagot újabban Kolb Jenő dolgozta fel egy pompás kiállítású könyvben.¹ Ebből megtudjuk, hogy hazánkban Pest után a legtöbb ilyen iparos Sopronból és Pozsonyból ismeretes és hogy az utóbbi két városban külön céhük is volt. Minthogy ezek kétségtelenül ép úgy vásároztak készítményeikkel, mint a többi iparosok, a soproniak bizonyára ellátták a kőszegi szükségletet is. Annál figyelemreméltóbb tehát, hogy a XVIII. sz. utolsó éveiből egy kőszegi „kártyagyáros”-ról is van tudomásunk.

A kőszegi Polgárkönyv II. kötetében ugyanis a következő bejegyzés olvasható: „Anno 1796 Die 29 January Eberhardt Pál, Lutheránus, Imperiumból Markleüthen nevezetű helységről való *Kártya Fabricans* erga 4 f Taxam deposito praevis Corporali Juramento in Numerum Civium bevétetett”.

A kőszegi evangélikus egyház anyakönyveiből még pontosabb adatokat is kapunk származásáról. Ezek szerint ugyanis „Herr Johann Paul Eberhardt Bürgerl. Karten- und Carton Fabrikant allhier, des Herrn Joh. Georg Eberhardt Kunst- und Schönfärbers in Mark-Leuthen in Bayreuthischen und seiner Ehegattin Barbara Göschlin echelich erzeugter Sohn“, mint özvegyember 1796 június 2-án nőül vette Ernst Sámuel leányát, Mária Borbálát. A házasság egyik tanúja Ludvigh János Mihály könyvkötő, a menyasszony anyjának fivére volt.

1799. május 21-én fiuk született. Ez a fiúcska a keresztségben Pál András nevet nyert és nemsokára árvaságra jutott. A halotti anyakönyvek szerint ugyanis Eberhardt Pál „bürgerlicher Kartenmahler“ 1800 okt. 16-án, 42 éves korában, tüdővizenyőben (in der Brust-Wassersucht) elhunyt.

Az özvegy és a fia sorsára vonatkozólag semmi adatot sem találtam az **ev. anyakönyvekben**. Nem valószínű tehát, hogy az özvegy tovább folytatta volna a mesterséget, bár az értékesítésnél segítségére lehetett volna az unokafivére, *Ludvigh Sámuel*, aki az időközben elhunyt Ludvigh János Mihály fia volt és mint könyvkötő s könyvkiadó bizonyára vásárolt is. Valószínűnek tartom azonban, hogy *Eberhardt Pál* mint Ludvighék könyvkötészetének segédje kerülhetett Kőszegre és mint házasulandó ember választotta ezt a rokonszakmát, hogy önállósíthassa magát. *Visnya Aladár dr.*

KALÁKA

Most megnyíló rovatunkban

a dunántúli falusi vagy huzamosabb időt falun töltő tanuló-iffúság néprajzi gyűjtőmunkáját óhajtjuk megszervezni és irányítani.

A falusi élet rohamos átalakulásával elkallódásra ítélt hagyó-

¹ Régi játékkártyák. Magyar és külföldi kártyafestés. XV—XIX. sz. Hungária könyvek 6. sz. (Hungária-nyomda, 1939.)